Geuroverlast in het buitengebied

Daar waar woningen dichtbij intensieve veebedrijven staan zijn er nogal eens klachten over geuroverlast. Een lastig onderwerp, want wat als geuroverlast ervaren wordt, is sterk persoonlijk. Door wetgeving en andere maatregelen is er al veel in positieve zin veranderd, maar nog niet in alle situaties. Wat is de wetgeving rond geur voor de landbouw? Welke ontwikkelingen vinden daarin plaats? En welke maatregelen kunnen genomen worden om geuroverlast te verminderen?

Wetgeving
Sinds 2006 geldt de wet Geurhinder en veehouderij waar agrarische bedrijven aan moeten voldoen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze milieuwetgeving. Sinds enkele jaren is de vergunningverlening, toezicht en handhaving overgedragen in ons gebied aan de ODA, de Omgevingsdienst Achterhoek. Zij zijn te vinden in het gemeentehuis van Bronckhorst, Hengelo.

Voor grondgebonden bedrijven (koeien, paarden) schrijft de wet alleen afstanden voor. Buiten de bebouwde kom is de verplichte afstand 50 m tot woningen. Voor intensieve veehouderij (varkens, kippen) gelden ook geurnormen per diersoort. Geurbelasting wordt berekend in zogenaamde odourunits, afgekort ou.

Opnieuw voor het buitengebied geldt een maximum van 14 ou op een woning. Geurbelasting wordt dus niet gemeten, maar via een ingewikkeld softwareprogramma, berekend. Met die methode wordt berekend hoeveel dieren een boer mag houden op zijn locatie. Door het installeren van technische voorzieningen die de geurlast verminderen, mag het aantal dieren uitgebreid worden. Tot de norm van 14 ou bereikt is.

Evaluatie
In de praktijk wil het voldoen aan de gesteld enorm niet altijd zeggen dat er geen geuroverlast is voor omwonenden. Vanuit verschillende hoeken zoals gezondheidsdiensten,provincies, gemeenten en burgers zijn er klachten gekomen over deze tegenstelling. De kritiek richt zich vooral op de hoogte en de onderbouwing van de normen en de beperkte mogelijkheden van gemeenten om overlast te verminderen. Het ministerie heeft in 2015 daarom een werkgroep ingesteld om adviezen uit te werken voor verbetering van de wet. Eind 2015 is een eerste deelrapport verschenen en begin 2016 volgt een tweede deel. Daarna zal een wetswijziging worden uitgewerkt, waarvan de inwerkingtreding rond 2018 wordt verwacht.

Voorstellen
In haar brief aan de minister van september 2015 geeft de werkgroep al een aantal adviezen:
- Voorkom geurhinder zoveel als mogelijk is om gezondheidsklachten te voorkomen (de link met gezondheid is nieuw);
- Laat ook bestaande stallen binnen een bepaalde termijn voldoen aan technische eisen voor nieuwe stallen (is nu niet het geval);
- Ontwikkel instrumenten om in bestaande overlastsituaties geurbelasting te verminderen (is nu niet mogelijk);
- Erken maar één normensysteem voor het hele buitengebied en tel meerdere geurbronnen bij elkaar op (nu is er onderscheid tussen concentratiegebieden voor veehouderij en niet-concentratiegebieden; het effect van elkaar beïnvloedende bedrijven wordt nu niet meegenomen).

De werkgroep adviseert de minister ook om al voor de aanpassing van de wet, verbeteringen aan te brengen de berekeningsmethodiek. Daardoor kan het verschil tussen berekende geurlast en ervaren geurlast, kleiner worden. In haar tweede nog te verschijnen rapport zal de werkgroep ingaan op mogelijke maatregelen om geuroverlast te voorkomen en te verminderen.

De brief van de werkgroep aan de minister is te vinden op de website van de Plattelandsraad.

Wim Beijer

Best beschikbare technieken

In de milieuwetgeving wordt dikwijls geëist dat bij uitbreiding van een bedrijf, voldaan wordt aan de nieuwste stand van zaken op technisch vlak, de zogenaamde Best Beschikbare Technieken (BBT afgekort). Voor geur gaat het dan over de installatie van luchtwassers op nieuwe stallen.

Deze complexe installaties zuigen de lucht uit stallen af en halen naast fijnstof ook ammoniak uit de lucht die daarna uitgeblazen wordt. Ammoniak is één van de meest hinderlijk ervaren geuren in de veehouderij. Van de twee systemen luchtwassers die gangbaar zijn, is de biologische luchtwasser het meest effectief in het verminderen van geuroverlast, tot 80%. Bacteriën zetten de ammoniak om in stikstof dat niet geurend is.

Naast deze technische oplossingen kan de uitstoot van ammoniak door dieren ook verminderd worden door een uitgekiend dieet en door het scheiden van mest en urine in de stallen. Langer verblijf van koeien in de wei en een strenger gebruik van mest op het land, leidt ook tot minder geuroverlast.

Een luchtwasser aan een stal gebouwd

Voedsel Anders conferentie

Afgelopen week vond de Voedsel Anders conferentie plaats in Wageningen. Een tweejaarlijkse bijeenkomst van groepen, individuen en organisaties die betrokken zijn bij het op een andere manier organiseren van onze voedselketen. Indrukwekkend hoe groot inmiddels het aantal initiatieven is dat zich hiermee bezig houdt. Van de meest principiële organisaties (bijvoorbeeld biologisch dynamisch) tot kringlooplandbouw. Van betrokkenheid van het ministerie van economische zaken tot gemeenten. Van individuen die voor zichzelf begonnen zijn met een groentenpluktuin tot grote bedrijven die ecologisch of duurzaam gerund worden en economisch rendabel zijn.

De Voedsel-Anders beweging streeft naar samenwerken met de natuur om tot duurzame productie van voedsel te komen. Zij verzet zich tegen vrijhandel die leidt tot oneerlijke concurrentie van lokale boeren en te lage voedselprijzen. Als gevolg van deze vrijhandel hebben boeren en producenten steeds minder zeggenschap over wat ze produceren en consumeren. Een klein aantal multinationals bepalen nu voor een groot deel de zadenmarkt, de graanmarkt en de supermarkten. Door hun schaal hebben zij veel invloed op beleid en onderzoek. Het versterken van regionale voedselsystemen is het antwoord van de Voedsel-Anders beweging hierop. Van boer tot consument via landwinkels, groentepakketten, boerenmarkten, pluktuinen, etc. Prijs en kwaliteit van voedsel en dierenwelzijn zijn zo meer in eigen hand te houden. Gemeentelijke of regionale voedselstrategieën kunnen deze lijn versterken.

Ook in onze streek zijn veel bedrijven te vinden die bewust met hun bedrijf bezig zijn, van boeren die deelnemen aan kringloopnetwerken tot verkoop aan huis of het opzetten van een groentenpakketdienst. Van het telen van oude gewassen tot het verwerken van lokaal graan tot speltbrood. De boodschap van de Voedsel-Anders beweging is dat je door samen te werken vanuit je eigen opvatting en kracht, kunt komen tot een verandering van de praktijk.

Binnenkort zijn alle presentaties te vinden op de website: www.voedselanders.nl

Wim Beijer

De redactionele inhoud van deze acht-wekelijks verschijnende pagina staat onder verantwoordelijkheid van de Plattelandsraad. • Redactie: Wim Beijer: w.beijer50@gmail.com, tel. (0315) 630666; Anne Oosterbaan: a.oosterbaan@planet.nl, tel. (0315) 617434. Ook voor reacties en suggesties. • De gepubliceerde pagina's vindt u op de site www.plattelandsraad-oudeijsselstreek.nl onder de knop Buitengebied in beweging. De Stichting Plattelandsraad is het overlegplatform voor het buitengebied in de gemeente Oude IJsselstreek. plattelandsraadoudeijsselstreek plattelandsraad